

FRILANSAVTALET 2015

JOURNALIST
● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●
FÖRBUNDET ●

Innehållsförteckning

Nya frilansavtalet 2015

1. Reglernas omfattning	3
2. Beställt material	3
3. Ej beställt material	3
4. För sent inkommet material	3
5. Avbrytande av uppdrag	4
6. Upphovsrätt	4
7. Arvode	4
8. Kostnadsersättning	5
9. Underrättelse	5
10. Tvistefrågors lösande	5
11. Överenskommelsens giltighetstid	6
Förhandlingsprotokoll	7
Bilaga 2 till protokoll	10
Journalistförbundets användarguide till nya frilansavtalet	11
1. Vem kan använda det?	11
2. Hur vet jag om företaget har kollektivavtal?	11
3. Vad innehåller avtalet?	11
4. Beställningsregler	11
5. Deadline	11
6. Avbrutet uppdrag	12
7. Upphovsrätt	12
8. Arvodering	13
9. Kostnadsersättning	13
10. ”Uppsägningstid”	14
11. Specialregler inom dagspress	14
12. Gäller avtalet i alla lägen?	15

Uppdragstagaravtal för journalister

1. Reglernas omfattning

Reglerna avser medlemsföretag i Medieföretagen med publicistisk verksamhet och som har kollektivavtal med Svenska Journalistförbundet samt de uppdragstagare som är medlemmar i Svenska Journalistförbundet. Avtalet är ett utfyllnadsavtal och tillämpas om inte annat särskilt överenskommes.

Med uppdragstagare förstås fysisk person som utan att vara anställd utför journalistiskt arbete.

Med uppdragsgivare förstås företag, som genom ansvarig person beställer, efter överenskommelse mottager till påseende eller accepterar erbjudande av material.

2. Beställt material

Beställning av material ska innehålla uppgift beträffande ämnesområde, ungefärligt omfång, samt tidpunkt då materialet senast ska vara uppdragsgivaren tillhanda. Se även p 7.

3. Ej beställt material

För material, som efter överenskommelse lämnas till påseende, ska beslut om antagande meddelas senast tre veckor efter det att uppdragsgivaren har mottagit materialet, om inte annat överenskommes.

För material, som utan föregående överenskommelse lämnats till påseende, saknar företaget ansvar.

4. För sent inkommet material

Kommer beställt material uppdragsgivaren tillhanda senare än

avtalat och medför detta att publicering inte kan ske vid bestämd tidpunkt äger uppdragsgivaren rätt att häva beställningen.

Har uppdragsgivaren medgivit uppdragstagaren en bestämd tilläggstid, som inte är oskäligt kort, och materialet ändå inte levereras inom denna tid har uppdragsgivaren också rätt att häva beställningen.

Om uppdragsgivaren önskar häva beställningen ska han omgående meddela uppdragstagaren detta.

En beställning som hävts på ovanstående grunder medför inte någon rätt till ersättning.

5. Avbrytande av uppdrag

Avbryter uppdragsgivaren ett överenskommet uppdrag och detta inte beror på uppdragstagaren har denne rätt att med hänsyn till omständigheterna erhålla skälig ersättning, vilken dock aldrig kan överstiga det överenskomna arvodet. Uppdragstagaren har därtill rätt till överenskomna kostnader enligt punkt 8 fram till tidpunkten för avbrytandet av uppdraget.

6. Upphovsrätt

Uppdragsgivaren äger rätt att förfoga över det levererade materialet på det sätt som överenskommits vid varje enskilt tillfälle.

Uppdragstagarens material får ej nyttjas på ett sätt som är kränkande för dennes ideella rätt enligt 3§ upphovsrättslagen. Material får heller inte nyttjas så att det kränker uppdragstagarens journalistiska anseende.

7. Arvode

Överenskommelse om arvode ska träffas samtidigt som uppdragsgivaren och uppdragstagaren avtalar om frilansuppdrag.

För ej beställt material ska överenskommelse om arvode träffas senast när materialet antages.

Om uppdragsgivarens instruktioner vid beställningen senare ändras, så att uppdragets omfattning utökas, ska arvudet justeras i motsvarande grad.

Arvode för uppdrag utbetalas normalt mot faktura/räkning. Arvode betalas oavsett om publicering sker eller ej, dock inte när publicering inte kan ske för att materialet inte lämnats i tid, se punkt 4.

8. Kostnadsersättning

Om uppdragstagaren efter överenskommelse med uppdragsgivaren ådrar sig kostnader, t ex företar resor, ska verifierade kostnader för detta ersättas av uppdragsgivaren efter fakturering av uppdragstagaren.

9. Underrättelse

Då uppdragsgivare avser att göra en mer omfattande förändring av eller upphäva överenskommelse av mer varaktig natur, ska – om inte annat överenskommit – underrättelse lämnas till uppdragstagaren minst två månader i förväg. Har uppdragen pågått i minst två år ska sådan underrättelse lämnas minst fyra månader i förväg.

Med överenskommelse av mer varaktig natur avses inte endast ett mellan parterna löpande avtal utan även en serie enskilda överenskommelser parterna emellan som över tid varit förhållandevis regelbundna.

Under underrättelsetiden ska uppdragstagaren vara berättigad till att erhålla uppdrag i samma omfattning som tidigare under den två eller fyra månader långa underrättelsetiden, alternativt – om parterna kommer överens om detta – en ersättning som motsvarar uppdrag under två eller fyra månader.

10. Tvistefrågors lösande

Tvist i anledning av innehållet i detta avtal mellan uppdragsgivare och uppdragstagare som inte kan lösas direkt mellan dessa,

kan av endera parten hänskjutas till konsultation mellan Medieföretagen och Journalistförbundet.

11. Överenskommelsens giltighetstid

Denna överenskommelse gäller från och med den 1 september 2015 och tills vidare med tre månaders ömsesidig uppsägningstid.

Uppsägning ska för att vara gällande vara skriftlig.

Stockholm 2015-07-01

Medieföretagen Svenska Journalistförbundet

Förhandlingsprotokoll

Datum 2015-07-01

Parter Medieföretagen
Svenska Journalistförbundet

Närvarande för Medieföretagen:

Charlott Richardson
Hans O Andersson
jämte delegation

för Journalistförbundet:

Jonas Nordling
Åse Harding
Olle Wilöf
Johan Lif
jämte delegation

Plats Medieföretagens lokaler, Sturegatan 11, Stockholm

Ärende Uppgörelse om Uppdragstagaravtal (fd Frilansavtal)

§ 1 Parterna har denna dag överenskommit om ett nytt Uppdragstagaravtal som i sin helhet ersätter de tidigare frilansavtalen tecknade mellan dåvarande Svenska Tidningsutgivareföreningen (TU), Medie- och Informationsarbetsgivarna (MIA), Arbetsgivareföreningen SRAO och Svenska Journalistförbundet.

§ 2 Till protokollet noteras att det nya Uppdragstagaravtalet har samma tillämpningsområde som de tidigare avtalen uppräknade i § 1 ovan och utvidgas nu till att gälla även de företag som omfattas av Etermedieavtalet.

§ 3 Avtalet är ett utfyllnadsavtal och träder endast i kraft i delar där det saknas motsvarande reglering i det enskilda uppdragstagaravtalet. Till protokollet noteras vidare att detta inte är ett kollektivavtal eftersom det inte reglerar anställningsförhållanden.

§ 4 Journalistförbundet och Medieföretagen delar uppfattningen att lokala förhandlingar enligt MBL 38 § ska ske skyndsamt och effektivt, samtidigt som förhandlingarna ska tillgodose klubbarnas berättigade intresse av insyn och delaktighet vid inhyrningsprocesser.

Parterna erinrar om att arbetsgivaren inte är skyldig att självständigt påkalla förhandling enligt MBL 38 §:

- 1.** om arbetet är av kortvarig och tillfällig natur – det kan exempelvis röra sig om kortvarigt arbete som normalt inte förekommer i arbetsgivarens verksamhet,
- 2.** om det kräver särskild sakkunskap – det kan exempelvis röra sig om rena specialistuppdrag som arbetsgivaren inte förfogar över eller
- 3.** om det handlar om en inhyrning av arbetskraft som klubben sedan tidigare godtagit – det kan exempelvis röra sig om fall då samma person eller företag ska anlitas för ett likadant arbete som tidigare.

De lokala parterna ska på endera parts begäran uppta förhandling i syfte att hitta ett ändamålsenligt och verksamhetsanpassat förfarande vid 38 §-förhandlingar.

De centrala parterna ställer sina resurser till förfogande för att vid behov och på förfrågan bistå med konsultation till de lokala

parterna. Dessa kan beröra både regelverket kring förhandlingar enligt MBL 38 § och gränsdragningen mellan arbetstagare och uppdragstagare.

Parterna är ense om att ovanstående skrivningar inte innebär någon reglering av de dispositiva delarna i MBL.

§ 5 Den särskilda förhandlingsrätten i det tidigare avtalet för frilansmedarbetare mellan Svenska Tidningsutgivareföreningen och Svenska Journalistförbundet (§ 6 sista stycket) angående arvode samt (§ 12 andra stycket) gällande omfattande förändring och hävning av varaktig förbindelse fortsätter att gälla enbart för företag som tidigare omfattades av detta avtal. Denna del regleras i ett särskilt avtal. Bilaga 2.

§ 6 Förhandlingen förklarades avslutad

För Medieföretagen

För Journalistförbundet

Charlott Richardson

Jonas Nordling

Johan Lif

Bilaga 2 till protokoll

angående Uppdragstagaravtal

2015-07-01

Medieföretagen och Svenska Journalistförbundet är överens om att på företag som omfattas av det tidigare gällande Frilansavtalet för dagspressföretag äger reglerna i sista stycket § 6 samt första och andra stycket 12 § i frilansavtalet mellan Svenska Tidningsutgivarna och Svenska Journalistförbundet som tecknades 1994 fortsatt giltighet.

Det vill säga:

§ 6 Om frilansmedarbetaren så yrkar har klubben rätt att påkalla förhandling med företaget angående frilansmedarbetarens arvode.

§ 12 Avser uppdragsgivaren att träffa överenskommelse av mer varaktig natur med frilansmedarbetaren skall lokala förhandlingar upptagas.

Då uppdragsgivare avser att göra en mer omfattande förändring av eller upphäva sådan överenskommelse skall underrättelse härom lämnas till frilansmedarbetaren och journalistklubb minst två månader i förväg och skall lokala förhandlingar upptagas. Har medarbetarskapet pågått i minst två år skall sådan underrättelse lämnas minst fyra månader i förväg.

Användarguide till nya frilansavtalet (Uppdragstagaravtal för journalister)

Vem kan använda det?

Du som är medlem i Journalistförbundet och utför frilansuppdrag för, eller säljer färdigt material till, ett företag som har publicistisk verksamhet och som har kollektivavtal med Journalistförbundet omfattas av avtalet.

Hur vet jag om företaget har kollektivavtal?

De allra flesta dagspress-, tidskrifts- och etermedieföretag har kollektivavtal med Journalistförbundet. Är du osäker på om avtalet gäller kan du ringa eller mejla till Journalistförbundets förhandlingsjour och fråga. E-post: forhandlingsjouren@sjf.se
Telefon: 08-613 75 40

Vad innehåller avtalet?

Beställningsregler

När en uppdragsgivare gör en beställning ska den innehålla information om uppdragets ämnesområde, omfång samt deadline. Om ni har kommit överens om att uppdragsgivaren först ska titta på materialet, innan de bestämmer om de vill anta det, så måste uppdragsgivaren ge besked om de vill köpa det eller inte inom tre veckor. Har du däremot skickat in material utan att komma överens om att det är för påsyn, så har företaget inget ansvar för materialet.

Deadline

Om du lämnar materialet efter överenskommen deadline och det

innebär att publiceringen av materialet blir försenad, så har uppdragsgivaren rätt att häva överenskommelsen. Om de meddelar dig att de vill häva överenskommelsen på grund av att publiceringen försenas, behöver de heller inte betala för materialet.

Avbrutet uppdrag

Om uppdragsgivaren skulle avbryta uppdraget, och det inte beror på dig, måste uppdragsgivaren ändå ge skäligen ersättning. Detta innebär att om du har gjort hela jobbet klart och uppdragsgivaren plötsligt säger att de har ångrat sig, så ska du ändå få fullt arvode plus eventuell överkommen kostnadsersättning (mer om kostnadsersättning nedan). Avbryter uppdragsgivaren uppdraget när du hunnit halvvägs, bör de ge dig minst halva arvodet, och så vidare. Om de avbryter uppdraget för att du har misskött dig på något sätt, till exempel inte fullgjort ditt uppdrag eller inte levererat det ni har överenskommit om, måste uppdragsgivaren inte heller betala arvode. Om en sådan situation uppstår, vänd dig till Journalistförbundets förhandlingsjour för rådgivning.

Upphovsrätt

Om ni inte särskilt avtalar om upphovsrätten så gäller principerna i Upphovsrättslagen, det vill säga bland annat att medieföretaget får publicera eller sända materialet en gång i ett medium. I avtalet finns ett förtydligande om lagens regler kring ideell upphovsrätt som bland annat innebär att materialet inte får användas så att det kränker frilansens journalistiska anseende.

Om ni kommer överens om att materialet får användas för mer än en publicering eller sändning en gång, var noga med att upplysa uppdragsgivaren om att det ska avspeglas i arvodet. Begär alltså mer betalt om uppdragsgivaren kräver att få publicera materialet i fler medium eller fler kanaler än vad materialet är särskilt framtaget för (till exempel om du har gjort materialet till en viss tidning och materialet även får användas av andra titlar inom samma tidningsföretag/koncern eller om det även ska användas på en eller flera webbplatser). Är uppdragsgivaren ett dagspress-

företag kan du också ta hjälp av den lokala arbetsplatsklubben i förhandlingen (se mer om det underrubriken ”Specialregler för dagspressföretag”).

Arvodering

Uppdragsgivare och frilans ska komma överens om arvode i samband med beställningen.

För material som du har skickat för påsyn ska arvodet bestämmas senast när uppdragsgivaren antar materialet.

Om uppdragsgivaren utökar uppdraget (till exempel ber om en extra intervju eller annan typ av bild/film än vad ni först kommit överens om) så ska arvodet utökas i motsvarande grad.

Arvodet betalas normalt genom faktura och ska betalas ut oavsett om materialet publiceras eller inte, såvida materialet inte inkommit för sent (se ovan under ”deadline”).

När du förhandlar om arvode, utgå från Journalistförbundets frilanskalkylator, för att komma fram till ett rättvisande arvode för varje enskilt uppdrag. Kalkylatorn tar hänsyn till kostnader i just ditt företag, men du kan också med hjälp av kalkylatorn anpassa ditt arvodesanspråk till löneläget på det företag du gör uppdrag för. För att få reda på löneläget kan du kontakta den lokala journalistklubben. Vet du inte vem på företaget du ska vända dig till, kontakta Journalistförbundets förhandlingsjour.

Kostnadsersättning

Om ditt uppdrag innebär resor eller andra kostnader ska uppdragsgivaren ersätta dig för det. En förutsättning för att du ska få ersättning är dock att ni kommit överens om det i förväg. Det är alltså viktigt att du redan när du säljer in ditt jobb tar upp vilka extrakostnader uppdraget innebär och kommer överens med uppdragsgivaren om vilken ersättning du ska få för dina extrakostnader.

”Uppsägningstid”

Om du har ett löpande uppdrag hos samma uppdragsgivare och uppdragsgivaren vill avsluta eller göra en större förändring i överenskommelsen, ska du få besked om det två månader i förväg. Om du har haft ett löpande uppdrag i mer än två år ska uppdragsgivaren meddela dig fyra månader i förväg.

Du behöver inte ha ett skriftligt avtal för att denna regel ska gälla. Om du till exempel har haft i uppdrag att leverera fyra texter, bilder, radio- eller tv-inslag i månaden och de vill ändra det till två uppdrag i månaden eller helt avsluta samarbetet så måste de alltså ge dig ”uppsägningstid”. Det kan också vara så att du löpande har levererat uppdrag i ungefär samma omfattning varje månad, utan att det har varit uttalat vilken typ av material det ska vara. Om uppdragsgivaren då vill avsluta samarbetet så ska du få besked om det enligt regeln.

Under ”uppsägningstiden” ska du antingen få uppdrag i samma omfattning och därmed också arvode, eller, om uppdragsgivaren inte har användning för ditt material, så ska du i så fall få motsvarande ersättning under ”uppsägningstiden”.

Om du har ett avtal med uppdragsgivaren där ni har kommit överens om till exempel att uppdraget ska löpa i sex månaders tid och sedan upphöra, så gäller ert avtal. Då behöver uppdragsgivaren inte ge någon ytterligare uppsägningstid utöver det ni har avtalat om.

Specialregler inom dagspress

På dagstidningsföretag finns specialregler, som inte gäller på övriga områden, som ger arbetsplatsklubbarna möjlighet att förhandla för frilansar.

Dels kan journalistklubben, om frilansen ber om det, hjälpa till att förhandla om arvode för frilansen och dels ska företaget förhandla med klubben innan man anlitar en frilans för ett löpande upp-

drag. Här kan alltså klubben även vara med och påverka villkoren för frilansen. Utöver detta ska företaget förhandla med klubben om de har för avsikt att avsluta eller förändra frilansuppdragets omfattning.

Ta alltså kontakt med den lokala journalistklubben när du är på väg att teckna avtal med ett dagspressföretag. Om du inte vet vem du ska vända dig till: kontakta Journalistförbundets förhandlingsjour så guidar de dig vidare.

Denna regel gäller alltså inte inom tidskrifts- och etermedieområdena.

Gäller avtalet i alla lägen?

Ja, så länge ni inte avtalar om något annat måste de företag som omfattas av Uppdragstagaravtalet för journalister (som frilansavtalet formellt heter) följa avtalets regler. Det är dock möjligt att göra enskilda överenskommelser om enskilda delar av avtalets regler och då gäller det ni istället har kommit överens om med er uppdragsgivare i just den delen som ni har avtalat om. Uppdragstagaravtalets regler gäller dock fortfarande för alla delar som ni inte har reglerat i ert enskilda avtal.

Utgångspunkten är dock att detta avtal är ett minimiavtal och att om ni ska komma överens om andra villkor så ska det vara till fördel för dig som frilans. Om uppdragsgivare ”pushar på” för sämre avtal, kontakta din frilansklubb eller Journalistförbundets förhandlingsjour, så att vi gemensamt kan motverka försämringar.